

U 51/2013 vp

**Valtioneuvoston kirjelmä Eduskunnalle ehdotuksesta
Euroopan Parlamentin ja neuvoston päätökseksi (eCall-
päätös)**

Perustuslain 96 §:n 2 momentin mukaisesti lähetetään eduskunnalle Euroopan komission 13 päivänä kesäkuuta 2013 antama ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi yhteentoimivan EU:n laajuisen eCall-järjestelmän käyttöönotosta (COM(2013) 315 final) sekä ehdotuksesta laadittu muistio.

Helsingissä 18 päivänä heinäkuuta 2013

Asunto- ja viestintäministeri *Pia Viitanen*

Hallitusneuvos Sanna Ruuskanen

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

MUISTIO
EU/2013/1185**KOMISSION EHDOTUS EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON PÄÄTÖKSEKSI YHTEENTOIMIVAN EU:N LAAJUISEN eCALL-JÄRJESTELMÄN KÄYTTÖÖNOTOSTA (COM(2013) 315 FINAL)****1 Yleistä**

Euroopan komissio antoi 13 päivänä kesäkuuta 2013 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi yhteentoimivan EU:n laajuisen eCall-järjestelmän käyttöönotosta. Järjestelmä perustuu säädöskokonaisuuteen, jonka osat koskevat ajoneuvoon asennettua järjestelmää, televiestinverkoja ja hätäkeskuksia. Tässä muistiossa käsitellään eCall-järjestelmään liittyvää hätäkeskusinfrastruktuuriin liittyvää osaa.

2 Taustaa

Liikenneturvallisuus on yksi Euroopan unionin liikennepolitiikan keskeisistä tavoitteista. Vuonna 2011 EU:n maanteillä tapahtui 1,1 miljoonaa onnettomuutta, joissa 30 000 ihmistä sai surmansa ja yli 1,5 miljoonaa loukkaantui. Lisäksi onnettomuuksista aiheutuu vuosittain yhteiskunnalle kustannuksia noin 130 miljardia euroa. EU on sitoutunut vähentämään liikenneonnettomuuksien määrää, lieventämään onnettomuuksien seurauksia niiden sattuessa, tehostamaan hätäpalveluja ja parantamaan onnettomuudenjälkeistä ensiapua.

EU:n alueella eCall-järjestelmällä voidaan merkittävästi vähentää liikennekuolemia ja lieventää liikenneonnettomuuksien aiheuttamia vammoja. eCall-laitteet antavat hätäkeskukselle hälytyksen välittömästi, vaikka kuljettaja tai matkustaja olisi tajuton tai ei muusta syystä pysty soittamaan hätäpuhelua. On arvioitu, että pelastusyksiköt saapuvat eCall-järjestelmän ansiosta onnettomuuspaikalle nopeammin kuin nykyisin.

Yhteentoimiva EU:n laajuinen eCall-palvelu on ollut komission esityslistalla vuodesta 2005. Se on ollut yksi painopiste liikenneturvallisuuden parantamiseen ja älyk-

käiden liikennejärjestelmien (ITS) käyttöönottoon liittyvässä politiikassa. Toimintatapa perustui aluksi vapaaehtoisuuteen. Yhtenäinen eCall-palvelu sisältyi tieliikenteen älykäden liikennejärjestelmien käyttöönoton sekä tieliikenteen ja muiden liikennemuotojen rajapintojen puitteista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/40/EU (*ITS-direktiivi*) 3 artiklassa lueteltuihin ensisijaisiin toimiin. Komissio valtuutetaan direktiivin 7 artiklassa antamaan delegoitu säädös kustakin ensisijaisesta toimesta. Direktiivin 5 artiklan 1 kohdan mukaan direktiivi ja sen nojalla annetut delegoidut säädökset eivät kuitenkaan velvoita jäsenvaltioita minkään ITS-järjestelmän (ml. eCall) käyttöönottoon, vaan delegoiduissa säädöksissä määritellään vain millaisia järjestelmien tulee olla, jos jäsenvaltioissa otetaan niitä käyttöön.

Vapaaehtoisuuteen perustuva toimintatapa ei kuitenkaan komission käsityksen mukaan ollut riittävä. Komission vuonna 2011 tekemän vaikutustenarvioinnin (SEC(2011) 1019 final) perusteella todettiin, että paras tapa toteuttaa eCall-palvelu tehokkaasti on sääntelyyn perustuva lähestymistapa. eCall-järjestelmän perustana ovat kaikkiin ajoneuvoihin tietyistä ajoneuvoluokista alkaen Euroopan yleiseen hätänumeroon 112 perustuva tyyppihyväksytyt laitteisto sekä puitteet eCall-puheluiden käsittelylle televiestintäverkoissa ja hätäkeskuksissa.

Komissio esitteli 8 päivänä syyskuuta 2011 eCall-järjestelmän käyttöönottoon liittyviä sääntelytoimenpiteitä koskevan strategiansa ja hyväksyi strategian ensimmäisen osan, joka on komission suositus (2011/750/EU) EU:n laajuisen eCall-palvelun tukemisesta sähköisissä viestintäverkoissa hätänumeroon 112 perustuvien ajoneuvojen eCalls-hätäpuhelujen välittämiseksi.

Seuraavaksi komissio antoi ITS-direktiivin nojalla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/40/EU täydentämisestä yhteentoimivan EU:n laajuisen eCall-hätäpuhelukäytännön yhtenäisen tarjonnan osalta delegoidun asetuksen (EU) N:o 305/2013 (*eCall-asetus*). Asetus sisältää eCall-puhelujen asianomaisen vastaanottamisen ja käsittelyn sekä yhdenmukaistetun EU:n laajuisen eCall-palvelun yhteensopiavuuden, yhteentoimivuuden ja jatkuvuuden edellyttämät määräykset, joiden mukaisesti hätäkeskukset (*Public Safety Answering Point, PSAP*) on tarkoitus ajantasaistaa. ITS-direktiivin mukaisesti asetuksen 5 artiklassa säädetään, että asetus ei velvoita jäsenvaltioita eCall-järjestelmän käyttöönottoon, mutta jos jäsenvaltio ottaa järjestelmän käyttöön, sen tulee noudattaa asetuksen määräyksiä.

Jotta eCall-palvelun yhteentoimivuus ja jatkuvuus voidaan varmistaa koko unionissa, komissio on katsonut olevan tarpeen, että kaikki jäsenvaltiot ottavat käyttöön eCall-palvelun edellä mainitussa delegoidussa asetuksessa vahvistettujen määräysten mukaisesti. Tässä muistiossa käsitellyssä komission ehdotuksessa jäsenvaltiot velvoitetaan järjestelmän käyttöönottoon lokakuuhun 2015 mennessä. Jotta komission eCall-strategian täytäntöönpano voitaisiin viedä loppuun, ja toiminnan kolme sidosryhmää (matkaviestinverkko-operaattorit, julkiset hätäpalvelut ja autoteollisuus) toteuttaisivat hätänumeroon 112 perustuvan eCall-palvelun ajoissa ja samanaikaisesti, komissio antoi tämän päätösehdotuksen kanssa samaan aikaan asetusehdotuksen, jonka mukaan kaikkiin uusiin luokan M₁ ja N₁ ajoneuvotyyppisiin olisi asennettava eCall-järjestelmä (COM(2013) 316 final).

3 Ehdotuksen pääasiallinen sisältö

Jäsenvaltioiden on otettava käyttöön PSAP-hätäkeskusinfrastruktuuri, joka on määritelty eCall-asetuksessa.

Ehdotuksen 1 artiklan mukaan jäsenvaltioiden olisi otettava viimeistään 1 päivänä lokakuuta 2015 käyttöön eCall-hätäkeskuksissa tarvittava infrastruktuuri, jota eCall-puheluiden asianmukainen käsittely ja vastaanottaminen niiden alueella edellyttää.

Ehdotuksen 2 artiklan mukaan jäsenvaltioiden olisi annettava komissiolle kertomus päätöksen täytäntöönpanosta viimeistään 18 kuukauden kuluessa sen voimaantulosta.

Ehdotuksen 3 artikla koskisi päätöksen voimaantuloa.

4 Ehdotuksen oikeusperusta ja toissijaisuusperiaate

Päätös tehtäisiin Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 91 artiklan nojalla tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Artiklan 1 kohdassa säädetään toimenpiteistä, joita 90 artiklassa tarkoitettujen yhteisen liikennepoliittikan täytäntöön panemiseksi toteutetaan. Sopimuksen 91 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisesti näihin kuuluu myös toimenpiteet liikenneturvallisuuden parantamiseksi. Valtioneuvosto katsoo, että oikeusperusta on asianmukainen.

Euroopan laajuisen eCall-järjestelmän tavoitteena on taata tehokkaat ja yhteentoimivat pelastuspalvelut riippumatta siitä, missä jäsenvaltiossa ajoneuvolla liikutaan. Valtioneuvosto pitää ehdotusta toissijaisuusperiaatteen mukaisena.

5 Ehdotuksen vaikutukset

5.1 Lainsäädännölliset vaikutukset

Ehdotettu päätös velvoittaa eCall-hätäkeskusinfrastruktuuriin käyttöönottoon eCall-asetuksessa määritellyllä tavalla. eCall-asetuksessa säädettyt hätäkeskuksia koskevat vaatimukset eivät aiheuta tarvetta muuttaa hätäkeskustoiminnasta annettua lakia (692/2010).

eCall-asetuksen 4 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on nimitettävä viranomaiset, joilla on toimivalta arvioida, täyttääkö eCall-hätäkeskusten toiminta asetuksessa säädetty vaatimukset. Kyseisestä viranomaisesta voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella tieliikennelain 5 b §:n 2 momentin nojalla. Säännös sisältää valtuuden antaa valtioneuvoston asetuksia ITS-direktiivissä määriteltyjen ensisijaisten toimien (mukaan lukien eCall) panemiseksi täytäntöön.

eCall-asetuksen 6 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että henkilötieto-

ja käsitellään yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 95/46/EY (*henkilötietosuojadirektiivi*) ja henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta sähköisen viestinnän alalla annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/58/EY (*sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi*) mukaisesti. Kyseiset direktiivit on Suomessa suurimmalta osin pantu täytäntöön henkilötietolailla (523/1999) ja sähköisen viestinnän tietosuojalailla (516/2004).

eCall-asetuksen 3 artiklan 4 kohdan mukaan hätäkeskuksella on oltava pääsy asianmukaiseen paikkatietojärjestelmään tai muuhun järjestelmään, jonka avulla hätäkeskus voi todeta ajoneuvon sijainnin ja kulkusuunnan. Kyseiset tiedot ovat sähköisen viestinnän tietosuojalain 4 luvussa tarkoitettuja paikkatietoja. Lain 2 §:n 9 kohdan mukaan paikkatiedolla tarkoitetaan tietoa, joka ilmaisee liittymän tai päätelaitteen maantieteellisen sijainnin ja jota käytetään muuhun tarkoitukseen kuin verkkopalvelun tai viestintäpalvelun toteuttamiseen. Hätäkeskustoiminnasta annetun lain 4 luvussa säädetään kattavasti hätäkeskustietojärjestelmään tallennettavista tiedoista sekä niiden käsittelystä ja luovuttamisesta. Lain 17 §:ssä säädettyt hätäkeskustietojärjestelmään kerättävät ja talletettavat tiedot kattavat myös em. eCall-asetuksessa tarkoitetut paikkatiedot. Mahdollinen tarve henkilötietojen suojaan liittyviin lainsäädäntömuutoksiin tullaan kuitenkin yksityiskohtaisesti arvioimaan.

5.2 Hallinnolliset ja taloudelliset vaikutukset

EU:n laajuinen eCall-palvelu, jossa käytetään 112 ja E112-palvelua, on suunniteltu niin, että sen vaikutus jää kaikkien arvoketjuun kuuluvien sidosryhmien (autoteollisuus, matkaviestinverkko-operaattorit, jäsenvaltiot, hätäkeskukset) kannalta mahdollisimman pieneksi ja että se jakautuu oikeudenmukaisesti.

Tavoitteena on pitää viranomaisille aiheutuvat taloudelliset ja hallinnolliset kustannukset mahdollisimman pieninä ja oikeasuhtaisina tavoitteisiin nähden.

Huomattava osa hätäkeskuksia koskevasta täytäntöönpanosta jää jäsenvaltioiden päätöksentekovelvoitteen vastuulle. Suomessa eCall-ominaisuuden sisältävä hätäkeskustietojärjestelmä on tarkoitus ottaa käyttöön hätäkeskuksissa vaiheittain vuoden 2015 aikana. Valmius vastaanottaa hätäkeskustietojärjestelmään eCall-hätäviestejä alkaa, kun eCall-hälytysten ohjeistus on laadittu yhteistyössä poliisin, pelastustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa. Viranomaisketjun on toimittava hätälmoituksen vastaanottamisesta avun saamiseen paikan päällä.

5.3 Liikenneturvallisuusvaikutukset

Kun kaikki ajoneuvot on varustettu eCall-laitteella, eCall-järjestelmän käyttöönotolla voidaan vähentää kuolouhrien määrää 1-10 prosenttia, vähentää vakavien loukkaantumisten määrää 2-15 prosenttia, alentaa liikenneonnettomuuksista johtuvien ruuhkien kustannuksia sekä helpottaa pelastuspartioiden työtä ja parantaa heidän turvallisuuttaan pelastustyön yhteydessä.

6 Ahvenanmaan toimivalta

Hätäkeskustoiminta kuuluu Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n mukaan Ahvenanmaan maakunnan toimivaltaan.

7 Kansallinen käsittely ja käsittely EU:n toimielimissä

U-kirjelmä on valmistelu yhteistyössä liikenne- ja viestintäministeriön ja sisäasiainministeriön kanssa. Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt näkemyksiä komission ehdotuksesta alaan liittyviltä tahoilta. Ehdotuksesta on saatu lausunnot ja kommentit seuraavilta tahoilta: Sisäasiainministeriö, sosiaali- ja terveystoimen ministeriö, Hätäkeskuslaitos, Viestintävirasto, Autotuoajat ry ja Autoalan keskusliitto ry.

Lausunnonantajat pitivät komission ehdotusta kannatettavana. Viestintävirasto kiinnitti huomiota viestintäverkkojen nopeaan kehitykseen, joka tulisi ottaa huomioon kaikkien kolmen eCall-palvelun toteutuksesta vastaavan osapuolen järjestelmissä. Hätäkeskusl-

tos kiinnitti huomiota eCall-asetuksen sisältämiin standardiviittauksiin. Se esitti selvitetäväksi, mitä standardin versiota tulisi noudattaa eCall-asetuksen tullessa voimaan. Lisäksi se piti tärkeänä taata riittävä rahoitus eCall-järjestelmän käyttöönottoa varten uudistettaessa hätäkeskuslaitoksen tietojärjestelmää. Sosiaali- ja terveysministeriö piti tärkeänä varmistaa hätäkeskusjärjestelmän käyttöönotto Suomessa ennen ehdotuksen voimaantuloa. Se kiinnitti myös huomiota mahdolliseen hätäilmoitusten määrän kasvuun ehdotuksen tullessa voimaan. Autoalan keskusliitto ry piti tärkeänä, että ajoneuvon ehdotetuissa eCall-laitteissa tulisi sallia myös monitoimisempaan palveluun kykeneviä laitteita.

Päätösehdotusta on käsitelty myös EU-asioiden liikennejaoston kirjallisessa käsittelyssä. Ehdotusta ei ole vastustettu. Liikenteen turvallisuusvirasto kiinnitti huomiota eCall-asetuksen 3 artiklaan, jossa säädetään hätäkeskuksen pääsystä ajoneuvon tietoihin. Jatkossa ajoneuvoliikennerekisterintietojen luovuttaminen hätäkeskukselle tulisi huomioida eCall-järjestelmän käyttöönotossa niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin. Lisäksi virasto katsoo tarpeelliseksi huomioida rekisteritietojen luovuttamiseen liittyvät työ- ja ylläpitokustannukset sekä kustannukset, jotka aiheutuvat yhteyksien luomisesta ja ylläpidosta ulkomaisiin rekistereihin.

Päätösehdotuksen käsittelyä ei ole vielä aloitettu EU:n toimielimissä.

8 Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto kannattaa komission ehdotusta, jonka mukaan PSAP-hätäkeskusinfrastruktuurin tulisi täyttää eCall-asetuksessa asetetut määräykset. Tällä tavalla voidaan varmistaa EU:n laajuinen eCall-palvelun yhteensopivuus, yhteentoimivuus ja jatkuvuus.

Komission ehdotuksen käsittelyn yhteydessä valtioneuvosto pitää tärkeänä selvittää eCall-asetuksessa mainittujen standardien versiot, joihin hätäkeskuslaitosten vaatimustenmukaisuuden tulee perustua. Lisäksi asian jatkokäsittelyssä tulee selvittää eCall-asetuksen 3 artiklan 7 kohtaa, jossa säädetään hätäkeskuksen pääsystä ajoneuvon ominaisuuksia koskeviin tietoihin. Myös yhteyksien luominen ja ylläpito ulkomaisiin rekistereihin tulee ottaa esille ja säännöksiä tulee tältä osin selvittää.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että tämän päätösehdotuksen voimaantulo on sama kuin komission 13 päivänä kesäkuuta 2013 antaman ehdotuksen, joka koskee Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta ajoneuvon asennettavan eCall-järjestelmän käyttöönottoa koskevista tyyppihyväksyntävaatimuksista ja direktiivin 2007/46/EY muuttamisesta.